

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum legis positivæ debeat poni spes prudentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

circumquaque & vniuersali vniuersione applicando ad vitandum mala. Vnde in circumspiciendos dicimus, qui non vident circumspiciendos, qui licet circumspiciant omnia, non tamen student, vt vitent mala, quae praudent. Et per hoc solutio omnium patet, nisi obstat, quod auctor circumspiciendum ad applicationem pertinere possit: & ideo sola prior solutio consona auctori videtur.

QVAESTIO L.

De partibus subiectiuis prudentiae, in quatuor articulos diuisa.

¶ Super Questionis quinquagesimae articulum primum.

IN quaest. 50. art. 1. dubium occurrit circa illud dictum, scilicet quod leges ponere non conuenit aliis principibus, & populo, nisi secundum quod participant aliquid de regimine regio. Videtur enim oppositum, quia rex participat populum, & non e contra: quoniam rex fit naturaliter a populo, & rex quasi gerens vicem totius populi, leges ponit.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet prima facie videatur distinguendum, & dicendum quod regnum regum, & popularis comparatur dupliciter, scilicet ordine formalis: & sic cum perfectiora in entibus sint exemplaria imperfectiorum, regimen regum, utpote perfectissimum, est exemplar omnis regiminis, ac per hoc in littera dicitur quod alii principatus, etiam popularis, in quantum participant regimen regum: uel ordine generationis, & sic regimen populare secundum actum electionis est primum regimine regis, ut obiciendo dicitur: Sed si diligenter consideretur, quod electio regiminis non est pars regiminis, sed primum ad omnem speciem regiminis, ad electionem siquidem populi spectat secundum naturalem, an popularem, an optimatum, an regum sit futurum regimen, manifeste

Supr. q. 48. ar. vii. cor. Et 3. dif. 33. q. 3. ar. 1. q. 4

Li. 5. cap. 6. a. med. to. 5.

Lib. 3. Poli. cap. 5. to. 5.

Lib. 5. Erymol. ca. 10. § Li. 6. ca. 8. paulo a principio. tom. 5.

Lib. 3. ca. 7. post. mediu. tom. 5.

q. 47. art. 8.

OSTEA considerandum est de partibus subiectiuis prudentiae. Et quia de prudentia, per quam aliquis regit seipsum, iam dictum est, restat nunc dicendum de speciebus prudentiae, quibus multitudo gubernatur.

¶ Primo, Vtrum lex positua debeat poni species prudentiae.

¶ Secundo, Vtrum politica.

¶ Tertio, Vtrum oeconomica.

¶ Quarto, Vtrum militaris.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum regnatiua debeat poni species prudentiae.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod regnatiua non debeat poni species prudentiae. Regnatiua enim ordinatur ad iustitiam conseruandam, dicitur enim in 5. Ethic. quod princeps est custos iustitiae, ergo regnatiua magis pertinet ad iustitiam, quam ad prudentiam.

¶ 2. Præ. Secundum Philosophum in 3. Poli. regnum est vna species politiarum: sed nulla species prudentiae sumitur secundum alias quinque politias, quae sunt aristocratia, timocratia, tyrānis, oligocratia, democratia, ergo nec secundum regnum debet sumi regnatiua.

¶ 3. Præ. Leges ponere non solum pertinet ad reges, sed etiam ad quosdam alios principatus, & etiam ad populum, ut patet per Isid. in lib. Etymol. sed Philosophus in 6. Ethic. ponit legi positiuam partem prudentiae. inconuenienter ergo loco eius ponitur regnatiua.

SED CONTRA est, quod Philosophus dicit in 3. Poli. quod prudentia est propria virtus principis. ergo specialis prudentia debet esse regnatiua.

RESPOND. Dicendum, quod sicut ex supra dictis patet, ad pru-

dentiam pertinet regere, & precipere: & ideo vbi inuenitur specialis ratio regiminis, & praecipitur in humanis actibus, ibi etiam inuenitur specialis ratio prudentiae. Manifestum est autem, quod in eo, qui non solum seipsum habet regere, sed etiam communitatem perfectam ciuitatis, vel regni, inuenitur specialis & perfecta ratio regiminis. Tanto enim regimen perfectius est, quanto vniuersalius est ad plura se extendens, & vltiore finem attingens: & ideo regi, ad quem pertinet regere ciuitatem, vel regnum, prudentia competit secundum specialem & perfectissimam suam rationem. Et propter hoc regnatiua ponitur species prudentiae.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod omnia, quae sunt virtutum moralium, pertinent ad prudentiam, sicut ad dirigentem: vnde & prudentia ponitur in definitione virtutum, supra dictum est. Et ideo etiam ex parte prout ordinatur ad bonum communitatis, nec ad officium regis, indiget directione.

Vnde istae duae virtutes sunt maxime obiectae prudentiae, & iustitia, secundum Regnabit rex & sapiens erit, & factio iustitiam in terra. Quia tamen diriguntur ad regem, exequi autem ad subditos: vnde magis ponitur species prudentiae, quae, quam iustitia, quae est executiua.

AD SECVDVM dicendum, quod regni politias est optimum regimen, ut dicitur. Et ideo species prudentiae magis debet poni a regno, ita tamen quod sub regnatiua hendantur omnia alia regimina recta, & peruersa, quae virtuti opponuntur, non ad prudentiam.

AD TERTIVM dicendum, quod Philo. dicit regnatiua a principali actu regis, qui est leges ponere, et si conueniat alijs, non conuenit, quod participant aliquid de regimine.

ARTICVLVS II.

Vtrum politica conuenienter ponatur pars prudentiae.

AD SECVDVM sic procedit. Vbi, quod politica inconuenienter ponatur pars prudentiae. Regnatiua enim est pars politicae prudentiae, ut dictum est: sed pars non debet dici contra totum, ergo politica non debet poni alia species prudentiae.

¶ 2. Præ. Species habituum distinguuntur in diuersa obiecta: sed eadem sunt, quae oportet regnatiuae precipere, & subditum exequi, ergo politica secundum quod pertinet ad subditos, non debet poni species prudentiae distincta a regnatiua.

¶ 3. Præ. Vniuersaliter quod subditum est singularis persona, sed qualibet singularis persona seipsum sufficit